

Sammanfattning: Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av tobakslagen

Enligt 32 § i den gällande tobakslagen ska detaljhandelsförpackningar för tobaksprodukter vara försedda med en säkerhetsmärkning som inte kan manipuleras och som består av en synlig del och en osynlig del. Genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet kan utfärdas närmare bestämmelser om placering av och märkning med en säkerhetsmärkning och om tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och deras eventuella alternering.

Regleringen baserar sig på artikel 16 i tobaksdirektivet. Enligt den ska kommissionen genom genomförandeakter fastställa tekniska standarder för säkerhetsmärkningen och dess eventuella alternering. Med stöd av artikeln antogs kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/576 om tekniska standarder för säkerhetsmärkning som ska tillämpas på tobaksvaror (*beslutet om säkerhetsmärkning*).

Vissa förpliktelser i beslutet om säkerhetsmärkning är sådana till sin karaktär att de inte kan betraktas som enbart tekniska standarder, om vilka det enligt 32 § i den gällande tobakslagen kan föreskrivas om genom förordning. Detta gäller framför allt artikel 3.2 i beslutet om säkerhetsmärkning, där det anges att medlemsstaterna ska kräva att minst en av de så kallade äkthetsdetaljerna i säkerhetsmärkningen ska tillhandahållas av en av tobaksindustrin oberoende tredje part, samt artikel 8, som det hänvisas till i nämnda bestämmelse.

Därför bör 32 § i tobakslagen ändras till exempel så att kravet på oberoende ska tas in i lagen. Det bemyndigande att utfärda förordning som finns i paragrafen ska dessutom utvidgas så att närmare bestämmelser om kriterierna för och kraven på oberoende ska kunna utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet. Till tobakslagen ska också fogas en ny 100 a §, där det ska föreskrivas om kommunens skyldighet att underrätta Valvira om misstanke om att integriteten hos en äkthetsdetalj i en säkerhetsmärkning har manipulerats samt om Valviras skyldighet att vid behov kräva att säkerhetsmärkningen ändras eller ersätts.

I 32 § i tobakslagen föreskrivs det med stöd av artikel 15 i tobaksdirektivet också om unik identitetsmärkning, dvs. en alfanumerisk kod med hjälp av vilken en detaljhandelsförpackning eller partihandelsförpackning för tobaksprodukter kan identifieras. I fråga om den gäller kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/574 om tekniska standarder för inrättande och drift av ett spårbarhetssystem för tobaksvaror (*förordningen om spårbarhet*). Enligt artikel 4.1 i förordningen om spårbarhet är huvudregeln att för tobaksvaror som tillverkats i EU ska den behöriga id-utfärdaren vara den enhet som har utnämnts för den medlemsstat där varorna tillverkas. Om medlemsstaten så kräver ska den behöriga id-utfärdaren dock vara den enhet som har utnämnts för den medlemsstat på vars marknad varorna släpps ut.

I 32 § i tobakslagen ska föreskrivas att den behöriga utfärdaren av identitetsmärkningar för produkter på den finländska marknaden är den enhet som har utnämnts av Finland. På så sätt är det avsevärt lättare för olika aktörer (myndigheter, parti- och detaljhandelsaffärer osv.) att hålla kontakt med id-utfärdaren än i sådana fall där id-utfärdaren varierar produktvis beroende på var produkten har framställts.

I 42 § i tobakslagen föreskrivs det om en datalagringsanläggning för alla relevanta uppgifter med avseende på spårbarheten som Tullen ska ha full tillgång till. I propositionen föreslås det att Tullen i vederbörligen motiverade fall får bevilja även andra myndigheter tillgång till de lagrade uppgifterna.

Lagen föreslås träda i kraft den 20 maj 2019, då bestämmelserna om spårbarhet och säkerhetsmärkning enligt 120 § 6 mom. i tobakslagen börjar tillämpas på cigaretter och rulltobak.